

פרוטוקול מס' 32/ב

מישיבת ועדת הפנים
שהחקיקה ביום ג', ז' באלול תשי"ג - 18.8.53
(כשעה 8.30)

חברי הוועדה:

גובח:

ה. מיגורי-כהן	ג. חת-היו"ר
א. כלפון	א. אסף
א. פרי	ד. הכהן
ס. פרלסטיין	ס. חזני
	י. יסעיהו

מוזמנים:

מר סחר - המפקח הכללי של המזכירות
מר בן (פורת) - המנהל הכללי של
משרד המיסרה

א. כהן	ד. בסחוני
ג. טוערי	ש. הלל
ג. מלש	א. חביבי

חוסרים:

- 1) תשובת שר-הפנים על שאלות חברי-הוועדה.
- 2) סיכום הדיון בבעיית העתון 999.
- 3) הדיון בשאלתה של חבר-הכנסת ס. חזני
כנוגע להורדה בדרגה של קצין המסירה
אברהם לוי.

סדר-היום:

1) תשובת שר-הפנים על שאלות חברי-הוועדה:

היו"ר נ. חת:
שר הפנים הבטיח לבוא היום לישיבת
הוועדה, כדי להשיב על כמה שאלות
שהצטברו בכשן הזמן, אך מכיון שמתקיימת עכשיו ישיבת הממשלה,
נבצר ממנו לעשות זאת, אני מקווה שתהיה באפשרותו לעשות זאת
בישיבה הבאה.

2) סיכום הדיון בבעית העתון 999:

היו"ר נ. חת:
לאחר דיעונו בנושא זה, נתקבלה הצעה
מוטכמת בין חברי הכנסת אסף, אידוב
כהן וביני, ההצעה היא כדלקמן:

ועדת הפנים באה לידי המסקנות הבאות:
(1) הועדה רשמה לפנייה את דבריו של
שר המשטרה, אשר חזר והודיע כי אין הוצאותיו של העתון 999 מתכסות
מאוצר המדינה.

(2) התברר לוועדה כי העתון נוסד ומוצא
לאור בתמיכתם של שר המשטרה ושל קציני המשטרה הגבוהים, ובתקופה
מאוחרת נערך בפיקוחו הסיוחף של משרד המשטרה ושל באי-כוח משרד
הפנים ומשרד החינוך והחרבות.

הועדה רשמה לפנייה את הודעתו של
שר המשטרה על הצינוי בכותרת העתון "עתון משטרת ישראל ל"עתון
סוטרי ישראל", אולם הועדה בדעה שגם לאחר צינוי זה עלול להתקבל
הרושם כי קיימת זיקת העתון למשרדי המשטרה ואחריותם של אלה
האחרונים לעתון ובכלל זה לצורתו ולתכנו בענה עומדת.

(3) הועדה מסוכנעת כי כדונתם העיקרית
של שר המשטרה ויוזמי הוצאת העתון היתה רצויה, והיא לחנך את
ציבור השוטרים ולהסביר לו את תפקידי המשטרה.

(4) אולם אין הועדה יכולה לסמוך את
ידיה על הצורה בה בחרו הללו לשם מימוש מטרותם.

עתון כדוגמת 999 יוכל להגיע לאיזון
תקציבו רק כעבור תקופה מסוימת, פחות או יותר, אשר בה יסיחו יצטרך
לכסות את גרעונו. היות והגרעונות לא יכוסו מאוצר המדינה, הוצאת
הועדה כי המו"לים יאלצו להזדקק לאחד הטקורות הבאים:

(א) קרנות המשטרה או הזוטרים, שמטרותן היא אחרת מאז
כיסוי גרעונות מסוג זה;

(ב) החתמת חובה על העתון של כל הזוטרים, גם אלה שאין
רצונם החופשי בכך.

(ג) קבלת מודעות מרובות מידי אנשים אשר עלולים להיות
בזקקים למשטרה, ולכן מסיבות קבלת מודעות מידיהם עלולה להיות לא
לכבודה של המשטרה.

אף אחד מהמקורות האלה אינו נראה

לוועדה כרצוי.

(5) הועדה ממליצה, איפוא, על צינויים
מרחיקי לכת במסגרתו האדמיניסטרטיבית, בכיסומו הכלכלי ובאחריות
לעריכתו של העתון בכיוון של ניתוקו מזיקה למשרד המשטרה ולמשרדי
ממשלה אחרים או לשוטרים בתפקידם כשוטרים.

ח. מיגורי-כהן:
ניסוח ההצעה הוא טוב, אך המסקנות
שאליהן הגיעו המנסחים אינן בסדר.
לדעתי, מהסיבות שפורטו צריך לבטל את הוצאת העתון.

היו"ר נ. חת:
חשבנו שאין זה מתפקידנו להביע דעה
על עיונים המופיעים במדינה. אנחנו
רק אוכרים, שצריך לנתק את הקשר בינו לבין משרדי המשטרה.

ח. מינורי-כהן:

לפי הגליונות הראשונים של העתון שכבר יצאו, הוא יכול לתוצאות חיוביות

הפוכות מאלו הרצויות לנו.

אם העתון יצטרך להתקיים על יסוד הכנסות

ממודעות ופרסומים, יש בזה תקלה הפוסלת, לדעתי, את קיומו.

י. ישעיהו:

אני מבקש שנוסח ההצעה יודפס ויחולק בין כל חברי הועדה, כדי שיוכלו לעיין

בו.

לדעתי, צריך ללשט את נוסח סעיף 4(ג).

כן יש למחוק בסעיף 5 את המלים "ולמשרדי מטמלה אחרים".

א. פרי:

אנו דנו על העתון 999, מסומ שהיתה לו

זיקה לאח"י מטשרדי המטמלה, לולא היתה

לו זיקה, לא היינו, בודאי, דנים עליו, כשם שאיננו דנים על עשרות

עתונים אחרים, ובענין זה צריך להגיד דבר ברור.

איני יכול להסתפק בזה שייאמר, כי הועדה

ממליצה על ביטול זיקתו של העתון למשרדי המטמלה, כי העתון נוסד מתוך

זיקה למשרד המטמלה, ונדעת הציבור נקבע שהעתון הוא עתון המטמלה - על-

כן אנו דנים בעתון קונקרטי שהמטמלה התחילה להוציא אותו - ואפילו

שר המטמלה הודיע שהוא יצרף למערכת גם נציגים של משרד החינוך והתרבות -

ועובדה זו נקבעה בהכרת הציבור. אני מציע לוועדה לקבוע, שאין מקום

להוצאת עתון כגון 999 באחריותו הישירה או העקיפה של משרד מטמלה או

כזיקה כלשהי אליו, והיא ממליצה על הפסקתו. אם העתון יופסק ובעוד

הוא יקום חבר אנשים ויוציא עתון אפילו בשם 999, אין זה מענייננו,

אבל היום כאשר אנו דנים בענין זה כפי שהועלה בכנסת, אנו צריכים לפסוק

דברים ברורים. לכן איני יכול לקבל את נוסח הפשרה, ואני מציע את הצעתי.

ד. הכהן:

איני מקבל את הדעה, שהמטמלה אינה

יכולה להוציא עתון. בארצות רבות ישנן

הוצאות כתבי עת של המטמלה ושל פקירי מטמלה שונים.

כמו כן, איני מקבל את הדעה שאין להרשות

לעתון לכסות את הוצאותיו ממודעות ופרסומים. במודעות אין קונים לא

מפלגות ולא עתונים, ומלבד זאת יש עין-פקוחה וביקורת ציבורית על

פעולות המטמלה.

אשר לסימוס בקרנות המטמלה או השוטרים

לשה כיסוי הוצאות העתון, אני חושב שגם לפי חוקי הקרנות אי-אפשר לעשות

זאת.

ט. חזני:

אני מקבל את נוסח ההצעה עד סעיף 4.

את סעיף 4 אני מציע לנסח כדלקמן:

"אולם אין דעת הועדה נוחה מזיקתו היתרה של העתון למשרד המטמלה

והיא מעירה על הצורך בשינויים מהאימים בשטח זה". ואת סעיף 5 אני

מציע למחוק.

הגנרל-כהן: חת:

אני מבין שאין התנגדות לסעיפים

1, 2 ו-3 של נוסח ההצעה.

ד. הכהן:

אני מציע למחוק בסעיף 4 את המלים

"אף אחד מהמקורות האלה אינו נראה

לוועדה כרצוי" ולנסח את הסעיף כדלקמן: "...היות והגרעונות לא

יכוטו מאוצר המדינה, מצביעה הועדה על כך שלא יגוצלו המקורות הנאים..."

היו"ר נ. חת:

נעבור להצבעה על ההצעות הסוגות.

הצעת חבר-הכנסת חזבי, לנסח את סעיף 4 של ההצעה המוסכמת כדלקמן: "אולם אין דעת הועדה נוחה מזיקתו היחידה של העתון למשרד המשטרה והיא סעירה על הצורך בשינויים מתאימים בשטח זה", ולסחוק את סעיף 4 לא נתקבלה

הצעת חבר-הכנסת פרי, שהועדה תקבע כי אין מקום להוצאת עתון כגון 999, באחריותו הישירה או העקיפה של משרד המשלתי ובזיקה כלשהי אליו, והיא ממליצה על הפסקתו - לא נתקבלה.

נתקבלה הצעת א. כהן, ע. אסף ונ. חת הקובעת:

בישיבת הכנסת סיום כ"ו בשבת תשי"ב
(11.2.53) הציעה חברת הכנסת אסתר רוזיאל-נאור לדון בהופעת העתון 999 בסיים לב לצורך בקיסוצים ובחיסכון בפירוטווי המטלה, ועל פי הצעת סר המטרה העבירה הכנסת את הענין לדיון בוועדת הפנים.

בתשובתו לדבריה של חברת-הכנסת רוזיאל-נאור ציטט סר-המטרה בישיבת הכנסת הב' ל מהעתון עצמו את טענתו כדלהלן: "הירחון המוצג בזה אינו כתב עת טקצווי גרידא, ואין הוא בא לסטט את צרכיהם ואת עניניהם של אנשי המטרה בלבד. תעודתו לסטט כלי בטוי לשלוטה גורפים: למטרה - כלגוף ציבורי; לציבור הסוטרם; לקהל הרחב במגעו עם המטרה". וכן אפר הסר: "...העתון אינו עולה למטלה ולקופת המדינה אף בפרוטת... הנייר נקנה בדיוק כמו בטביל כל עתון אחר. העתון אינו פרטום ממלתי, הנייר עבוד העתון מוקצב על ידי המטלה כמו לכל שאר העתונים, והוא נטכר בכסף מלא. חברת, "אופז" סוציאל ועורכת את העתון תמורת תשלום... בעד הכל מטלטים. חברת "פלט" מפיצה את הירחון. סחירו 300 פרוטה, שמהן מקבלת "פלט" 100 פרוטה. הירחון הודפס בדפוס הממלתי תמורת תשלום. ההוצאות מתכנות על-ידי ההכנות טן הטכירה והפרוטות. הגליון הראשון הודפס ב-5000 טפטים, מהם 3000 נפכרו לקהל ו-2000 לאנשי המטרה במחיר 250 פרוטה... איננו מחייבים את המטלה בהוצאת ירחון זה בטום תקציב".

בטעת הדיון בוועדה הוטיף סר-המטרה ואמר: "העתון 999 של מטרת ישראל אינו מטלם מתקציב המטלה; אנו טטנים, כמו כן, את טמו ל"עתון סוטר ישראל" כדי שלא יאמר: עתון ממלתי... הוחלט לצרף למערכת העתון 2 אנשים: אחד ממסרד החינוך... שני ממסרד הפנים... יתר על כן אציין כי עתון זה מטוסן על-ידי הסוטרם עצמם מטסכרתם, מקרן הפנסיה שלהם וכו'... למטרה יש קרן אשר מפעם לפעם מטסה את הגרעון... אנו הולכים לקראת התבטות עצמית... הטרוכר הוא בעתון המטרה, ואין לסלול את הופעתו. מעתוננו לומדים הסוטרם, לופד הציבור, ואנו בודאי רוצים להדריך גם את הקהל, זאת חובתי כטר המטרה להסביר בדרכים טובות, הן ברדיו, הן בקולנוע, הן בדפוס - טה זו מטרה".

על כן באה ועדת הפנים לידי המסקנות הבאות:

1. הועדה רטטה לפנייה את דבריו של סר המטרה אשר חזר והודיע כי אין הוצאות העתון 999 מתכנות מאוצר המדינה.

2. הוברר לוועדה כי העתון נוסד ומוצא לאור בתמיכתם של שר המסורה ושל קציני המסורה הגבוהים, ובתקופה מאוחרת נערך בפיקוחם המשותף של משרד המסורה ושל באי כח משרד הפנים ומשרד החינוך והתרבות.

3. הועדה דרשה לפנייה את הודעתו של שר המסורה בדבר הסנוי בכותרת העתון מ"עתון מסורת ישראל" ל"עתון סוטר ישראל", אולם הועדה בדעה כי גם לאחר סנוי זה עלול להתקבל הרושם כי זיקת העתון למשרד המסורה ואחריותם של אלה האחרונים לעתון ובכלל זה לצורתו ולתוכנו - בעינה עוסדת.

4. הועדה מטוכנעת כי כוונתם העיקרית של שר המסורה ויוזמי הוצאת העתון הייתה רצויה, והיא - לסנן את ציבור הסוטרים ולהסביר לו את תפקידי המסורה.

5. אולם אין הועדה יכולה לסמוך את ידיה על הצורה בה בחרו הללו לשם פיתוח מסרתם. עתון כדוגמת 999 יוכל להגיע לאיזון תקציבו רק כעבור תקופה מסוימת, פחות או יותר, ועד אז טיטור יצטרך לכסות את גרעונותיו. היות והגרעונות לא יכוסו מאוצר המדינה - חוססת הועדה כי המו"לים יאלצו להזדקק לאחר הפקודות הבלתי רצויים כדלקמן:

א. קרבות המסורה או הסוטרים שמסדתן היא אחרת מאשר כסוי גרעונות סוג זה.

ב. החתמת חובה על העתון של כל הסוטרים, גם אלה שאין רצונם החופשי בכך.

ג. קבלת סודעות טידי אבסיס אשר עלולים להיות נזקקים למסורה ובמסיבות שאפשר לפרטן כמילוי הסודעות ניתנו לא שתדן רצון חופשי של נותניהן.

6. הועדה סליחה, איפוא, על שינויים טרחיקי לכת במסגרתו האדמיניסטרטיבית, בביטול הכלכלי ובאחריות לעריכתו של העתון, בכיוון של ניתוקו מהזיקה למשרד המסורה או לסוטרים בתפקידם כסוטרים.

3) דיון בשאלתה של חבר-הכנסת מ. חזני בנוגע להורדה בדרגה של קצין-המסדה אברהם-לוי:

הינר נ. חת:
בישיבה האחרונה העלה חבר-הכנסת חזני את ענין ההורדה בדרגה של קצין המסורה אברהם לוי, והוועדה החליטה לדון על-כך בישיבה זו. רצינו לשמוע קודם את ההטברים של נציגי המסורה.

מ. חזני:
אני רוצה להקדים ולאמר משהו כללי מסביב לענין הזה.

אני כשלעצמי ורבים מחברי איננו מאושרים מהסידור המחייב את המשטרה לאפשר לשוטרים דתיים לא לחלל את השבת במשטרה ובמקומם יעשו את המלאכה שוטרים שאינם שוטרי דת. אילו זכינו, המצב צריך היה להיות כזה שאתן המלאכות החיוניות לבטחון - שיש בהן משום פיקוח נפש הפרט, פיקוח נפש הציבור או פיקוח נפש גבולות המדינה - שהשוטר והקצין הדתי ידעו מפי הסמכות הדתית שכותר להם לעשות מלאכות אלו ואפילו מצווה לעשותן, כלומר, שתהיה רשימה של מלאכות מוגדרות שהרבנות קבעה שהן חיוניות, וכל שוטר יהיה חייב לבצען גם בשבת. לעומת זאת, מלאכות שאינן חיוניות לאותה מטרה של פיקוח נפש או שאפשר לעשותן בדרך אחרת, בדרך של שכלולים או סידורים אוטומטיים, לא ייעשו ע"י שום שוטר בתוקף תפקידו.

בועדת הפנים של הכנסת הראשונה היתה ועדת משנה לבירור בעיה זו, שהיתה מורכבת מחבר-הכנסת בן-צבא - כיום נשיא הכדינה - וממני. נפגשנו פעמים רבות עם הגורמים המעוניינים, ובסופו של דבר הסתלקנו מהבעיה, מכיון שלא התקדמנו בשני השטחים: לא הצלחנו להשיג מהרבנות הודעה על רשימת מלאכות חיוניות שמותר לעשותן בשבת; לא הצגנו באופן מקביל הודעה מהמשטרה שמלאכות אחרות לא תיעטנה, והבעיה הזאת מחכה לפתרונה העקרוני הרצוי.

המצב הקיים - אשר בשום פנים ואופן אינו מסביע את רצוננו - אוטר, כי בינתיים עד שימצא פיתרון יסודי לבעיה, המשטרה תעשה סידורים ששוטר או קצין דתי לא יאלצו לחלל את השבת בתוקף תפקידם. זהו מצב לא אידיאלי, אך הוא קיים בתקופת הביניים.

כפי שנחברר בפרשת הקצין לוי - ואני בדקתי את העניין - האדם הזה ידוע במשך כל השנים כאדם דתי, אע"פ שהוא מתגלח בחצר. הוא שומר שבת, ולפי הידיעות שבירי, הוא לא כתב בשבת ביומן המשטרה, אלא במוצאי שבת. הוצאת לא היה נוהג לנסוע בשבת לעבודה, כי אם הלך ברגל. בשחי השבתות הראשונות הוא לא נקרא לבית-דגון. בשבת השלישית הוא נקרא ולא הופיע, וכתוצאה מזה הורד בשתי דרגות. עד כמה שאני יודע, זהו עונש חמור ביותר, וביקשתי שהוועדה תבדוק את העניין.

מר סחר:
אני הייתי מבכר שהדיון יהיה על בעית שמירת השבת במשטרה, ולא על ההורדה בדרגה של הקצין לוי, והטעם הוא פשוט: עם כל הכבוד למוסד הזה, לא יתכן שועדת הפנים של הכנסת תהפוך את עצמה למוסד ערעורים על מספטים של המשטרה. פקודת המשטרה קבעה סמכויות ידועות למפקח הכללי של המשטרה. החוק קובע, שאין זכות ערעור על מספטים משמעתיים. קצין שהורד בדרגה יכול רק לפנות בכתב לשר-המשטרה ולבקש לחון אותו. ברוב המקרים אנו משכנעים את שר המשטרה, שהמשפט היה כהלכה. ישנם מקרים ששר-המשטרה מוצא איזו טיחה, ואז יש מקום להשיב עטרה ליושנה. אם כל איש שיעמוד בפני בית דין משמעתית במשטרה יראה עצמו חופשי לפנות בערעור לוועדת הפנים, תצטרך הוועדה לעסוק בערעורים כאלה כל הימים, ולדעתי זה יהיה מצב בלתי אפשרי.

היו"ר ב. חת:
ועדת הפנים אינה יושבת כבית דין לערעורים, וגם חבר-הכנסת חזני אינו חושב כך, אולם כל עניני המשטרה הם בסמכותה של ועדת הפנים.

סר סחר:

ברצוני למסור לכם אינפורמציה על
הענין עצמו.

כידוע, מתקיים עתה טשפס הטחנת של

מלכות ישראל וישנו מספר אסירים שאנו צריכים לזמור עליהם. מטעמי
בסחון ריכוזנו את כולם במקום אחד. אחד האסירים הצליח כבר לברוח,
כשום סודרי הכטחון בימים הראשונים לא היו חסורים כל כך. לאחר סקרה
זה קבענו סודרים חסורים ביותר: ישנו קצין גבוה האחראי על בית-הסוהר;
ישנו 3 מספרות של שוטרים, ועל כל מספרת אחראי קצין. מכיון שהמספרת
אינה טובלת מעודף כוח אדם, מעודף קצינים, הוטלה המשימה הזאת על
הקצינים כמעטסה נוספת על עבודתם היום-יומית, וכל קצין המסרת ברדיוס
מתאים מבית-דגון, חייב פעם בשבוע להקדיש 8 שעות לתפקיד זה, אם זה
ביום או בלילה, ולהיות אחראי למספרת. תפקידו של קצין כזה הוא לשבת
במקום, לפקח שהמספרות יוחלפו, לפקח שהמספרות לא ישנו, להיות במקום
בסקרה ויהיה נסיון פריצה מבפנים או מבחוץ. המשימה איננה נוחה, מכיון
שהיא מעמסה נוספת; אינה נעימה, מכיון שהיא קשורה קצת בסכנת נפשות.

המשימה הזאת הוטלה על הקצין לוי פעם

ופעמים. מכיון שהוא עובד מקצועי - הוא מומחה לכתבי יד - והוא עסוק
במסך כל השבוע, המשימה הנוספת הוטלה עליו בשבת. פעמים שחררו אותו,
אך בפעם החליטת החליט הקצין, כי לא יתכן שהמעמסה תיפול רק על קצינים
אחרים, והוא הטיל עליו את המשימה ביום השישי. בשעות הצהריים הודיע
הקצין המסונה על כך לקצין לוי להתייצב בשתיים לפנות בוקר. לאחר
שהקצין לוי אמר שהוא שומר שבת, אמר לו הקצין: אשלח לך סכונת לפני
שקיעת החמה, תהיה בבית-דגון במשך כל השבת ובסוצאי-שבת חסע הביתה.
אמר לוי: איני מוכן לבוא, מכיון שלא אוכל לקיים את השבת.
אמר לו הקצין: תוכל לקיים את השבת; האוכל הוא כבר בתכלית; יש גם
אפשרות לתפילה ותוכל לקבל אפילו בקבוק יין לקידוש, כלומר, הראה רצון
טוב לעשות את כל הסידורים כדי לאפשר לו לשמור על השבת. מה עשה הקצין
לוי? כאשר נשלחה אליו סכונת לפני שקיעת החמה, הודיע לנהג שלא לבוא
לקצין לוי היחה אפשרות, לפחות במשך 4 שעות, להגיע למספרות עליו.
יכול היה להתקשר עם ראש אגף החקירות ולבקש מסנו ללחום על זכותו
ולשכנע את האנשים המתאימים שלא יאלצוהו לקבל את המשימה. הוא לא
עשה זאת. הוא לא עשה שום נסיון כדי להעביר את רוע הגזירה מנקודת
השקפתו, כי אם פשוט הפר את הפקודה ולא הופיע. הוא הובא לדיון בפני
נתתי לו את כל האפשרות להתגונן, לקרוא עדים, לחקור עדים, ושוכנעתי:
שהוא אינו אדוק עד כדי כך שלא יכול היה למלא את המשימה שהוטלה עליו.
דעתי זו נבחזקה לאחר שהוא בעצמו גילה לי, כי באותו לילה ב-1 אחרי-
הצות הוא תבין את השטות שעשה, טלפן למטה המספרת וביקש לשלוח אליו
סכונת כדי להסיעו לבית דגון. הוא לא קיבל את המכונת, מכיון שלא
היתה מכונת תורנית פנויה, ז"א הדתיות שלו אינו חזקה כל כך. אני
שוכנעתי כי האיש הזה ניסה להסתתר אחרי העובדה שהוא נחשב במספרת
כשומר דת כדי להימנע מלצאת לתפקיד שאינו נוח ואינו נעים, ואולי מסוכן,
ומכיון שהמספרת אינה יכולה לסבול את הדבר הזה, ביחוד השתמשות כתפקידים
בסחוניים, הוא קיבל עונש כפול, בגלל זה שניסה להתחמק במסורה של דתיות,
כי אני רוצה לכבד את האנשים הדתיים במספרת. אני רוצה שיהודי דתי
המסרת במספרת יוכל לשמור על השבת, וזה מתכסה אצלנו בפקודת מטה האומרת:
"אנשי המספרת נדרשים להתייחס בכבוד הראוי לשבת ולערכיה. עליהם להימנע
טחילולה בפרהסייה ומטעמים העלוליה לפגוע ברגשות הדתיים של הציבור.
כגון: עישון בפומבי, צטיעה, כתיבה בשבת וכדומה מותרות אם הן נעשות
לרגל מילוי תפקידו של האיש; ב. בשבתות ובחגים יש להשתדל פכל האפשר
להציב שוטרים שומרי דת. לתפקידים שלא יאלצו אותם לחלל את השבת,
בתנאי שפורש שהדבר לא יפגע בעבודת המספרת וביעילותה."

אנו ראינו במקרה זה מצב מסוכן ביותר לעבודתה של המשטרה, ופסקתי מה שפסקתי, אני שוכנעתי שהאיש הזה אינו ראוי להיות קצין במשטרה, ישנם כאן בידי יוספים החתומים על ידו בשבת.

אני חוזר ואומר: אני סוכן לדון גם על הבעיה הכללית של סמירת השבת במשטרה, לדעתי, לא יתכן שהמשטרה תהיה מורכבת רק מאנשים שאינם שומרי שבת, כאשר אדם מתגייס למשטרה, קצין גניוס שואל אותו: אם הוא יהודי-דתי, וכאשר הוא עונה בחיוב, הוא מסביר לו: אתה סבין שהמשטרה אינה יכולה לסגור את שעריה בשבת, אנו משתדלים, במידת האפשר, לאפשר ליהודי דתי לסגור על השבת, אבל במקרה שתידרש לעשות עבודה בשבת, תהיה מוכן לעשותה? אם הוא משיב בשלילה, אין מקבלים אותו, כל איש שהתגייס למשטרה - וזה כולל גם את לוי - נשאל כולקמן והוא התחייב לעשות כל עבודה שתוטל עליו, לא יתכן שאדם כזה יהיה הפוסק מה מותר לו לעשות, גם במקרה זה היתה לקצין לוי אפשרות של ערעור לפני שעבר על הפקודה, לו היה פונה אלי טלפוני - וכל אדם במשטרה יכול להגיש אלי - יתכן שהייתי זוקל את הדבר ומנסה לתת הוראה אחרת, הוא לא עשה כל נסיון כזה; הוא עבר על פקודה מסויימת בתנאי חירום, כי ענין המחלוקת שאנו עוסקים בה אני רואה זאת כחירום.

י. ישעיהו:

אילו הקצין לוי היה מגיע בעצמו לבית-דגון בשעה 2.00 לפנות בוקר, האם הסירוב שלו לבוא כיום ישישי היה נחשב לסירוב שבערו מביאים לדין?

מר סחר:

עומדים לדין רק לאחר שאין מבצעים פעולה.

ש. פרלמסטיין:

כפי שזמננו, הקצין לוי התחרט כנראה על מעשיו וביקש בשעה 1.00 אחר-חצות לשלוח אליו מכונית כדי שיוכל: למלא את הפקודה שניתנה לו, האם עובדה זאת אינה יכולה להיחשב כסיבה להקלת עונשו?

מר סחר:

לא, לדעתי, הוא יכול היה להגיע, לביית דגון בזמן גם ברגל, הוא יכול היה גם להגיע למטה המשטרה ולבקש להסיעו לבית-דגון, לא היה כל קושי להגיע לבית דגון בדרכים אחרות, אילו רצה בכך בכנות.

ע. אסף:

מה היא מעמד העומס הנגרם לחוטרים וקצינים אשר לא הודיעו על כך שהם שוטרי שבת לרגל הפרבילגיות הניתנות לאנשים שהודיעו על כך?

מר סחר:

העומס עלול להיות ניכר ביותר, במקרים כגון אלה, שאנו זקוקים ל-3 קצינים ביממה, 21 קצינים בחבוע - ומספר הקצינים בכל האיזור אינו גדול - העומס יכול ליפול בסידה ניכרת על קבוצה קטנה של קצינים, וזאת אין לסבול.

מ. חזני:

ידוע לי שישנם שוטרים וקצינים דתיים לא מעטים במשטרה, האם לדעת המפקח הכללי של המשטרה, יכול בחוד דתי לשרת במשטרה ולהיות שלם עם עצמו בתנאים הנוכחים?

טר סחר:

אני חושב שכן, תלוי באיזו מידה הוא דתי. לקצין אין הכרח לכתוב בשבת, לשוטר זה קשה יותר, כי ישנם שוטרים שמקצועם הטייחוד הוא כתיבת יומנים, ואם היומנאים הדתיים לא יכתבו בשבת, לא תהיה ליומנאים האחרים כל אפשרות להיות חפשיים בשבת.

ד. הכתן:

אם העובדות יסיפר לנו המפקח הכללי של המשטרה הן נכונות, אני חושב שעצם פסק הדין אינו מענינה כל הועדה, ובוה אנו יכולים לגמור את הבירור.

ט. חזני:

לא גורלו של פר לוי מעניין אותי, ואם העלתי אה הבעיה הזאת, הרי זה כבחינה הציבורית. לבחינה זו יש שני אספקטים: עיוני ומעשי לתקופת הבינים. הבחינה העיונית היא זו: שאמרת קודם; אני סולד מ"שבת-גויים" אולי צריך לחזור ולדון בענין זה, על סנת למצוא לו פתרונים, אשר לפתרון המעשי בתקופת הבינים, המשטרה אינה יכולה להסכים שלא ישרחו בה אנשים דתיים, ובתנאים הקיימים ישנו בין הקצינים והשוטרים הדתיים הלך-רוח להתפטר מהמשטרה - וזוהי נקודת הכובד של הבעיה. הייתי רוצה לשמוע מפי נציגי המשטרה כיצד אפשר להבטיח ששוטרים דתיים לא יצטרכו להתפטר מהמשטרה.

י. ישעיהו:

אני שמח שהשאלה הובאה לשולחן זה מטעם אחד: העתונות לא קידמה את פסק-הדין בעין יפה, וטוב שניתנה למפקח הכללי של המשטרה ההזדמנות להסביר את הענין כדי ליישב את דעה הקהל. מסופקני אה ועדה זו יכולה להכנס לדיון על בעית שמירת השבת כמשטרה. הועדה יכולה אולי לקבל סיכומים פוכבים ולהביע אה השגוחיה והערוחיה על סיכומים אלה. אני מבין שהמעונינים בדבר היו צריכים לנסוח להקים ועדה אשר תבחון את השאלה הזאת. אני מתכוון לרבעון, אשר צריכה לבחון את תפקידי המשטרה ולהחליט אילו עבודות כוחרות, ואילו לא. אשר למקרה ההורדה בדרגה, גם לי יש רושם שהעונש היה חמור מדי, אבל זהו משה בית-דין, והועדה אינה יכולה לשנותו.

ע. אסר:

אנו זכינו לכך שיש לנו מפלגות דתיות פוליטיות. לא זכינו לכך שתהיה לנו רשות דתית בעלת אחריות ממלכתית. לו הייתה לנו רשות כזאת, הייתה חייבת לספל בכל בעיות השירותים הציבוריים ולפסוק איזה שירותים אסורים בשבת גם על היהודים הלא-דתיים, ואיזה שירותים הכרח לעשותם בשבת ולגביהם מותר גם ליהודי הדתי לחלל את השבת בתחומים ההכרחיים לקיום אותו שירות. אז הייתה לאותה רשות דתית בעלת אחריות ממלכתית כל הסמכות המוסרית לאסר: כדי שחלל את השבת רק בתחומי ההכרח ולא יותר, הכרחיים סידורים כסויים לאו דוקא לגבי היהודים הדתיים, אלא לגבי כל היהודים.

אני מתנגד לכך שאנו נאמר או נרמז שהעונש שהוטל על פר לוי היה חמור מדי, או קל מדי, בכדי לעשות זאת, אנו צריכים להיכנס לפרטי כל בעיות המשטרה.

לכן אני מציע לטכם ולאסר: מדברי ההסבר של המפקח הכללי של המשטרה קיבלנו את הסיפוק שניתנו לפר לוי כל האפשרויות כדי להימנע, במידת האפשר, מחילול שבת - ובוה אנו עוברים לסדר-היום.

מ"ד ס"ח: לשאלת חבר-הכנסת חזני: כדי שלטוטריום דתיים תהיה אפשרות לזרם במסגרה, אנו צריכים לקבל כהרבנות זני היחריים: לכתוב בחבה ולנסוע בשבת. יומן המסגרה עלול להופיע כנוצג כחפטי, ויהיה זה זיוף אם יכתבו בטוואי-זבת פעולות שנעשו לפני הצהריים, זה נוגע גם לדיני נפשות, אי-אפשר להשאיר לטיקולו של הסוסר להחליט מה יותר לכתוב בחבה ומה אסור, הוא הדין לגבי נחיעות.

היו"ר נ. חח: איננו בית דין לערעורים על פסקי-דין שניחנו על ידי בתי דין חוקיים במדינה, רצינו רק לקבל אינפורמציה בענין ההורדה בדרגה של הקצין לוי, וקיבלנוה. אינני חושב שעלינו לקבל כל החלטה בענין זה.

אשר לבעית סמירת השבת במדינת, הג' עדיין לא הגיע הזמן לפתרונה.

ס. חזני: אני מציע לקבל את ההחלטה הבאה: הועדה שמעה מפי המפקח הכללי של המסגרה הסברים בקשר להורדה בדרגה של הקצין לוי. הועדה סבורה שיש להסדיר את ענין השבת במסגרה באופן שלא יהיה צורך לחללה במקרים בלתי הכרחיים. הצעת ס. חזני לא נתקבלה.

נתקבלה ההצעה האומרת: הועדה שמעה את הסבריו של כ"ר ס"ח, המפקח הכללי של המסגרה, בנוגע להורדה בדרגה של קצין המסגרה אברהם לוי.

(הישיבה נועלה בשעה 11.00)